Ministerie van Justitie en Veiligheid

De Minister van Asiel en Migratie en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en Nat.

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
15 juni 2026

Onze referentie
7726477

nota

Stand van zaken aanpak schijnerkenningen

1. Inleiding

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de erkenning van buitenlandse kinderen wordt geconcentreerd bij gemeenten met specifieke kennis en expertise en dat schijnerkenners strafrechtelijk worden vervolgd.

In de Kamerbrief van 22 april jl. heeft u een plan van aanpak gepresenteerd ter bestrijding van schijnerkenningen. U kondigde in deze brief reeds een samenhangend maatregelenpakket aan dat direct kan worden uitgevoerd. Tegelijkertijd kondigde u aan te verkennen welke aanvullende stappen nodig en mogelijk zijn voor een structurele en duurzame aanpak. De inzet is gefaseerd (korte en lange termijnmaatregelen) en omvat twee sporen:
1. preventie van schijnerkenningen door versterking van de beoordelingspraktijk en vergroting van de expertise bij uitvoerende partijen;
2. het verbeteren van de handelingsmogelijkheden bij misbruik, zodat ongewenste rechtsgevolgen, zoals het verkrijgen van verblijfsrecht of de nationaliteit, zoveel mogelijk worden voorkomen of ongedaan gemaakt.

In dezelfde Kamerbrief heeft u toegezegd dat de Kamer voor het zomerreces van 2026 opnieuw geïnformeerd zal worden over de stand van zaken op dat moment en het volledige pakket aan maatregelen, inclusief de nadere uitwerking van de voorgenomen wetsvoorstellen.[1]

2. Gevraagd besluit

U wordt gevraagd om:
- kennis te nemen van de stand van zaken bij de uitwerking van de mogelijke maatregelen om schijnerkenningen te bestrijden;
- uw akkoord op het verzenden van de bijgevoegde Kamerbrief.

De bijgevoegde concept-Kamerbrief is opgesteld met daarin een update van de kortetermijnmaatregelen en een update van de verkenning ten aanzien van de wetgevende trajecten.

Zoals u hieronder leest, gaat het om een potentieel omvangrijk wetgevingspakket. Voor de uitwerking bent u onder meer afhankelijk van capaciteit bij verschillende onderdelen van het departement die onder u (minister van AenM en de staatssecretaris van JenV) en de minister van JenV (strafrecht) vallen. Ook moet

[1] Kamerbrief over maatregelen rondom het aanpakken van schijnerkenningen | Rijksoverheid.nl.

overeenstemming gevonden worden met de uitvoerende partijen (met name IND, NVVB, gemeenten, Buitenlandse Zaken en het OM).

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en Nat.

Datum
15 juni 2026

Onze referentie
7729477

3. Samenvatting

Er wordt de mogelijkheid van een samenhangend familierechtelijk pakket uitgewerkt bestaand uit onder andere de onderstaande onderdelen, waarvan de eerste 4 onderdelen tot de portefeuille van SJenV behoren:

- Aanscherping van erkenningsvoorwaarden in situaties met nationaliteits- of verblijfsgevolgen;
- Beperking van het aantal mogelijke gemeenten waar een individu een erkenning kan doen;
- Afschaffing van de notariële erkenning;
- Verruiming van civielrechtelijke bevoegdheden om vernietiging van de erkenning te verzoeken;
- Terughoudende afgifte van paspoort of visum.

Een mogelijke langetermijn maatregel die is genoemd in de Kamerbrief van 22 april jl., vergt nog nader onderzoek. Het gaat om het aanscherpen, of niet meer automatisch verbinden van het Nederlanderschap bij erkenning van een kind onder de zeven jaar oud (artikel 4 lid 2 RWN). Hierbij is van belang dat de wens om schijnerkenningen effectief tegen te gaan wordt afgewogen tegen de belangen van de mensen die legitiem een kind erkennen en het recht van kinderen van Nederlandse ouders op een Nederlandse nationaliteit. Om een goede afweging te maken over deze maatregel, wordt deze optie de komende periode verder verkend. U wordt hierover zo spoedig mogelijk geïnformeerd.

Hoe die verkenning ook uitpakt, een pakketbenadering is nodig omdat het probleem niet door één enkele maatregel kan worden opgelost. De aanname is dat het beperken van het aantal gemeenten het gemeenteshoppen vermindert en expertise bundelt. Afschaffing van de notariële route voorkomt dat het gemeentelijke beoordelingsproces kan worden omzeild. Doorslaggevende uniforme beoordelingskaders en informatie-uitwisseling versterken de kwaliteit van de beoordeling. Verruiming van bevoegdheden om vernietiging te verzoeken kan correctie achteraf mogelijk effectiever maken wanneer een mogelijke schijnerkenning preventief niet te bewijzen is. Deze voorkeursoptie blijft erop gericht erkenning als familierechtelijk instrument te beschermen tegen oneigenlijk gebruik, terwijl de toegang tot erkenning voor ouders met legitieme motieven behouden blijft.

Op het strafrechtelijke spoor, neemt het OM het standpunt in om in eerste instantie schijnerkenning via bestaande strafbaarstellingen te vervolgen. De voorkeur gaat uit naar het versterken van de toepassingspraktijk, het verhelderen van kwalificaties met landelijke juridische duidingen en handvatten voor opsporing en vervolging en het versterken van signalering en doorzetting door middel van werkprocesafspraken en indicatoren. Strafrechtelijke vervolging kan zich daarbij richten op andere strafbare feiten die samenvallen met de schijnerkenning, zoals mensensmokkel. Op basis van een analyse van het Wetenschappelijk Bureau van het Openbaar Ministerie worden eerst de bestaande mogelijkheden beter benut, voordat aanvullende strafbaarstelling verder zal worden verkend.

Graag lichten wij na het zomerreces de verschillende uitgelopen beleidsopties toe in een gesprek.

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en Nat.

Datum
15 juni 2026

Onze referentie
7729477

4. Toelichting

De afgelopen jaren nemen de signalen van mogelijke schijnerkenningen toe: bij de IND steeg het aantal meldingen van enkele tientallen per jaar naar circa 250 in 2024 en ongeveer 410 in 2025,[2] met daarnaast casuïstiek waarin één persoon meerdere kinderen erkent zonder de intentie een ouderrol te vervullen. Het kind wordt in die gevallen alleen erkend met als doel de derdelands ouder in een verblijfsrecht op grond van artikel 20 VWEU (Chavez-Vilchez-verblijfsrecht) te faciliteren.

Aanpak schijnerkenningen

Samen met de ketenpartners zijn de volgende kortetermijnmaatregelen in gang gezet om schijnerkenningen op de korte termijn tegen te gaan. U lichtte de Kamer hier via de laatste Kamerbrief al over in:

- De ambtenaar van de burgerlijke stand en de BRP-specialist toetsen schijnerkenningen actiever aan de voorkant. Dat geldt voor zowel erkenningen die in Nederland worden verricht als inschrijvingen van erkenningen die reeds in het buitenland zijn verricht. De ABS en BRP-specialist krijgen een sterkere beoordelingspositie, ondersteund met aangescherpte handreikingen (processtappen en indicatoren) die door een werkgroep van NVVB, gemeenten en IND, zijn vastgesteld en in pilots worden getoetst.
- Er is een multidisciplinair expertiseteam (NVVB, IND en deskundigen uit diverse gemeenten) gestart om (pilot)gemeenten bij complexe casuïstiek te ondersteunen.
- OM en IND zijn gestart met een pilot met een standaardverzoek aan de civiele rechter om schijnerkenningen te vernietigen. Drie zaken zijn ingediend bij de rechter om de werkwijze te testen en te standaardiseren.
- IND en NVVB hebben een pilot lopen waarin gemeenten reeds gedane buitenlandse erkenningen van veelerkenners aanvechten bij twijfel onder andere op basis van de terugmeldingen van de IND.

U kunt de Kamer gezamenlijk informeren over de stand van zaken van deze maatregelen.

Voor een structurele en duurzame aanpak zijn aanvullende maatregelen nodig die wetswijzigingen vereisen. In vervolg op hetgeen hierover in het coalitieakkoord is vermeld, is gestart met een verkenning naar de nadere uitwerking van die maatregelen. Samen met verschillende departementen, DWJZ en ketenpartners (IND, VNG, NVVB, OM) wordt gewerkt aan twee beleidskompassen in aanloop naar mogelijke wetgevingstrajecten. De eerste ziet op de familierechterlijke en nationaliteitsrechtelijke aanpak en de tweede ziet op de strafrechtelijke aanpak. Hieronder zijn de twee sporen toegelicht.

Familierechterlijke en nationaliteitsrechtelijke aanpak.

In eerste instantie wordt verkend of het automatisch verkrijgen van het Nederlanderschap op grond van artikel 4, tweede lid, van de Rijkswet op het

[2] Disclaimer: De cijfers kunnen afwijken van eerdere cijfers over eenzelfde periode in vorige rapportages, omdat de cijfers zijn geactualiseerd. In een aantal zaken worden correcties uitgevoerd na het verstrijken van de rapportageperiode die pas zichtbaar worden in cijfers met een latere peildatum. Alle cijfers (zowel de totalen als de verschillende deelcijfers) zijn afgerond op tientallen. Cijfers tussen 0-9 worden vermeld als < 10. Door de afrondingen kan een ogenschijnlijk verschil ontstaan tussen de eindtotalen en de optelsommen van de verschillende deelcijfers.

Nederlanderschap (RWN) kan worden aangescherpt. Nu verkrijgt een kind dat jonger is dan 7 jaar dat wordt erkend door een Nederlandse ouder automatisch het Nederlanderschap. Hierbij is van belang dat de wens om schijnerkenningen effectief tegen te gaan wordt afgewogen tegen de belangen van de mensen die legitiem een kind erkennen en het recht van kinderen van Nederlandse ouders op een Nederlandse nationaliteit en moet worden onderzocht of deze maatregel proportioneel is.

Daarnaast wordt er een pakket voor gerichte en uniforme toetsing onderzocht. Deze verkenning omvat in ieder geval:

- Aanscherping van erkenningsvoorwaarden in situaties met nationaliteits- of verblijfsgevolgen. Deze optie kan strategisch gebruik ontmoedigen en de beoordeling van de familierechtelijke relatie versterken;
- Beperking van het aantal mogelijke gemeenten waar een individu een erkenning kan doen. Dit kan mogelijk leiden tot meer expertise, minder "shoppen" tussen gemeenten en betere samenwerking binnen de keten;
- Afschaffing van de notariële erkenning kan leiden tot meer overzicht en betere signalering binnen het gemeentelijke kader;
- Verruiming van civielrechtelijke bevoegdheden tot het verzoeken van vernietiging van de erkenning voor de IND. Hierdoor kan de aansluiting tussen civielrechtelijke en verblijfsrechtelijke beoordeling verbeteren en dit kan ervoor zorgen dat binnen beide kaders op dezelfde manier met signalen van schijnerkenning wordt omgegaan;
- Terughoudende afgifte van paspoorten of visa en betere signalering en doorzetting bij vermoedens van oneigenlijke erkenning in het buitenland. Dit kan voorkomen dat het kind en de ouder naar Nederland reizen en zij pas in Nederland worden geconfronteerd met het feit dat zij geen rechten kunnen ontlenen aan de Nederlandse erkenning.

Deze maatregelen vergen momenteel nog verdere uitwerking. Onderkend moet worden dat deze maatregelen in sommige gevallen grote gevolgen hebben voor mensen die een buitenlands kind willen erkennen en dat de maatregelen verschillende beleidsterreinen raakt waarvoor verschillende bewindspersonen verantwoordelijk zijn. Na het zomerreces wordt u opnieuw geïnformeerd over de voortgang van deze trajecten. Dan gaan we ook graag met u beiden in overleg op basis van uitgewerkte voorstellen.

Strafrechtelijke aanpak
In het strafrechtelijke spoor wordt de nadruk gelegd op de fase vóór de erkenning, waarin zich gedragingen voordoen die kunnen duiden op oneigenlijk gebruik. In deze fase zijn handelingen vaak concreter en juridisch beter te duiden dan het uiteindelijke resultaat (de erkenning zelf).

Uit de verkenning is gebleken dat het OM wil inzetten op de bestaande civielrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten en dat versterking van de samenwerking in de uitvoering nodig is. De verwachting is dat hiermee ook sneller resultaten kunnen worden geboekt dan als eerst een wetgevingstraject moet worden doorlopen.

Door strafbare gedragingen concreet te maken, actief te signaleren en consequent te vervolgen, wordt de norm versterkt en de afschrikkende werking vergroot. Doelmatig gebruik van bestaande kaders vergroot het handelingsperspectief en

Directoraat-Generaal Migratie
Directie Migratiebeleid
Toezicht, Regulier en Nat.

Datum
15 juni 2026

Onze referentie
7729477

maakt eerder ingrijpen bij vermoedens van oneigenlijk gebruik mogelijk en heeft overheidsbreed een stimulerend effect om op te treden bij geconstateerde missstanden. Een betere aansluiting tussen bestuursrecht, civielrecht en strafrecht draagt bovendien bij aan een samenhangende en effectieve aanpak. Hiermee wordt ook invulling gegeven aan het coalitieakkoord waarin staat dat schijnerkenners ook strafrechtelijk worden vervolgd. Door bestaande strafbaarstellingen beter te benutten, kan vervolging plaatsvinden voor reeds strafbare handelingen zoals mensensmokkel en medeplichtigheid of uitlokking.

Het OM, beleidsmatig gevolgd door de DRC, willen nadrukkelijk eerst de bestaande opties om strafrechtelijk te veroordelen uitlopen voordat aanvullende strafbaarstelling verkend wordt. Als blijkt dat deze versterkte inzet binnen het bestaande kader onvoldoende effect sorteert, komt aanvullende wetgeving, waaronder strafbaarstelling, in beeld.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting
De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Afstemming
Deze nota is afgestemd met DRC, DGSB, DWJZ, IND, VNG, NVVB en OM.